

Богдан Борисович Крамар,

асистент,

ORCID 0009-0007-9967-4687

e-mail: bvkramar@gmail.com

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький

Володимир Володимирович Бурлака,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,

ORCID 0009-0009-1559-9099

e-mail: burcik79@gmail.com

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро

Олександр Миколайович Безуглий,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,

ORCID 0009-0002-8644-3146

e-mail: mba@online.ua

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА РИЗИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми. Відхід від планової системи господарювання докорінним чином змінив середовище функціонування економічних суб'єктів, посиливши в ньому компонент невизначеності та створивши ряд проблем, пов'язаних із втратами суб'єкта господарювання внаслідок відхилення фактичних результатів діяльності від прогнозованих. Це зумовило зростання зацікавленості в наукових дослідженнях, предметом яких є ризики.

З огляду на різноманітність прояву економічних ризиків в аграрній сфері гострою є необхідність ідентифікації, оцінки і створення ефективної концепції управління економічними ризиками суб'єктів аграрного бізнесу, серед яких особливу увагу привертають підприємства корпоративного типу. Незважаючи на відносно невелику кількість корпорацій у чистому вигляді, що функціонують у даний час в аграрній сфері, розвиток загальносвітових тенденцій корпоратизації бізнесу є підставою акцентувати на науково-теоретичній та практичній значимості зазначених проблем, що зумовлює вибір теми, актуальності і цільову спрямованість дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Серед дослідників-теоретиків ризику слід виділити таких вчених, як: А. П. Альгін, Дж. М. Кейнс, А. Маршалл, А. П. Минка, О. Моргенштейн, Ф. Найт, Дж. Нейман, Б. А. Райзберг, В. В. Черкасов.

У розвиток прикладних концепцій ризику зробили значний внесок Дж. Бароне-Адезі, Т. Боллелс, К. Гіаннопулос, М. В. Грачова, Г. Гуптон, Р. Енгль, П. Зангарі, В. Е. Кузнецов, М. А. Рогов.

Аспекти формування організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним розвитком корпоративних структур, вдосконалення регулювання корпоративних відносин, розвитку інтеграційних процесів на корпоративних засадах розглядалися в наукових працях В. Андрійчука,

Ю. Бондар, Р. Брейлі, О. Гуцалюк, В. Євтушевського, І. Жадана, Р. Жовновач, Є. Імаса, С. Майєрса, М. Маліка, М. Міллера, Ф. Модільяні, Дж. Нестера, П. Саблука, Дж. Стоуна, В. Юрчишина та ін.

Проте, незважаючи на важливість наукових результатів проведених досліджень, питання управління економічними процесами в корпоративному секторі, зокрема проблеми управління економічними ризиками корпоративних підприємств аграрної сфери, до цього часу залишаються недостатньо вивченими.

Мета дослідження. Метою роботи є розробка концептуальних положень та практичних рекомендацій щодо створення ефективної системи управління економічними ризиками корпоративних підприємств аграрної сфери.

Виклад основного матеріалу й отриманих наукових результатів. Протягом останніх років в українському аграрному бізнесі спостерігається об'єднання підприємств з різними формами корпоративних відносин, які відрізняються метою утворення та складом учасників. До переваг корпоративної форми господарювання слід віднести широкі можливості розширення та переливання капіталу, необмежений потенціал внутрішнього контролю, посилення мотиваційних процесів, обмеження ризиків втрат в межах вкладів.

Аграрний і корпоративний сектор України знаходяться під впливом численних ризиків, оскільки бізнесу країни властива орієнтація на застарілу парадигму ризик-менеджменту — реагуючий підхід (робота із ризиками, які вже стали проблемами), тоді як провідні європейські і американські компанії давно перейшли на новий рівень розуміння логіки управління ризиком — профілактичний підхід до задач ризик-менеджменту (робота з ризиками, які ще не перетворилися у проблеми).

© Видавець Інститут економіки промисловості НАН України, 2026

© Видавець ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2026

Різноманітність напрямів дослідження ризику пояснюється багатоаспектністю цього явища. Максимально розкриває зміст ризику інтегральний підхід, який трактує даний феномен як можливі деформації суспільної системи (функціональні, структурно-компонентні, структурно-територіальні, інституційні, соціальні, економічні, фінансові, управлінські тощо) порівняно з очікуваними (згідно з програмою, нормативним еталоном, бажаною моделлю чи стратегією соціально-економічного розвитку).

В рамках наведеного концептуального підходу запропоновано авторську дефініцію економічного ризику, за якою економічні ризики — це імовірні

якісні та кількісні деформації моделей розвитку економічних відносин, які можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки і які є основою для прийняття управлінських рішень.

Для сучасного вітчизняного аграрного бізнесу є актуальним питання про створення власних, адекватних до сучасних українських умов систем управління економічними ризиками (з урахуванням специфіки діяльності підприємств), оскільки розроблені в інших країнах інструменти ризик-менеджменту розраховані на іншу корпоративну культуру, кон'юнктуру ринку, особливості законодавства (рис. 1).

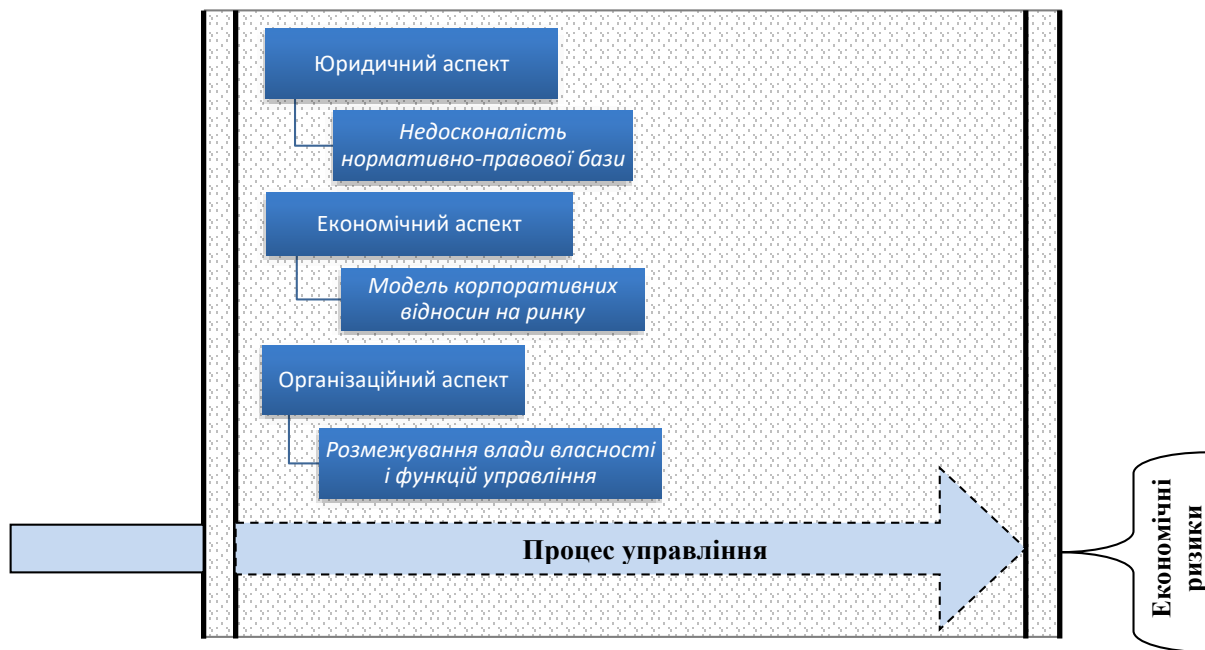

Рис. 1. Вплив специфічних рис корпоративної форми господарювання на процес управління економічними ризиками

На основі аналізу існуючих стратегій, методів і прийомів, з метою досягнення оптимального співвідношення прибутку і ризику суб'єктів господарювання, а також для зменшення можливих негативних наслідків щодо результатів діяльності підприємств при ухваленні помилкових з різних причин рішень в дослідженні обґрунтовано авторське бачення здійснення ризик-менеджменту в корпоративному підприємстві аграрної сфери, що схематично представлено на рис. 2.

В контексті даного дослідження корпоративне підприємство аграрної сфери розглядається як господарська спільнота, заснована на відносинах партнерства із суб'єктами корпоративних прав, яка функціонує в агробізнес-секторі. В свою чергу, агробізнес-сектор визначається як економічна підсистема, яка поєднує галузі, пов'язані з виробництвом сільськогосподарської продукції, переробкою і торгівлею кінцевим продуктом.

З огляду на особливості вітчизняної економіко-правової системи, підприємницькою структурою,

яка максимально відповідає наведеному визначенню та ідентифікується з корпорацією у світовій практиці, є акціонерне товариство, в якому на основі централізації капіталів здійснюється колективне привласнення результатів виробничої діяльності.

Проведені дослідження дають підставу стверджувати, що вплив корпоративних підприємств на регіональну економіку постійно збільшується. Незважаючи на низький відсоток у питомій вазі, на корпоративні структури Житомирської області припадає четверта частина обсягу всієї реалізованої продукції регіону, зокрема у 2023 році — 26,6 %. При цьому спостерігається тенденція до збільшення даного показника. За п'ять років (2019–2024 рр.) відбулося збільшення питомої ваги інвестицій до основного капіталу корпоративних підприємств регіону у загальному обсязі інвестицій на 9 % (з 26,1 % у 2019 р. — до 35,2 % у 2024 р.); зросли рентабельність діяльності і прибутки; в два рази збільшилась фондовіддача і в три рази — продуктивність праці, майже в три рази зросли інвестиції до основного капіталу.

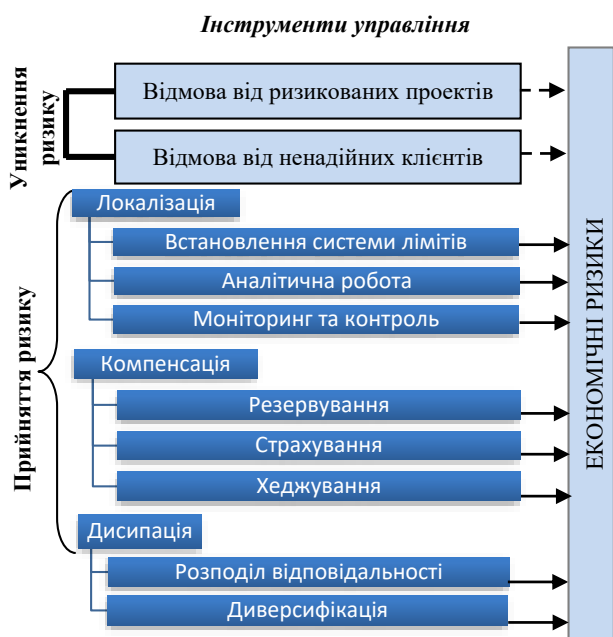

Рис. 2. Підходи до управління економічними ризиками в аграрному бізнесі

В ході досліджень аграрного сектора Житомирського регіону з метою виявлення найбільш впливових ризиків діяльності підприємств проведено анкетування респондентів (представників чотирьох груп: акціонерів, підприємців (аграрна сфера), науковців (науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади економічного профілю), службовців (територіальні державні і місцеві органи влади)) та опитування керівників аграрних підприємств акціонерної форми власності. Отримані результати свідчать про наявність ключової відмінності між оцінками найсуттєвіших ризиків, що вказує на низький рівень менеджменту та наявність проблем в ідентифікації, оцінюванні та управлінні економічними ризиками.

За допомогою методу групової експертизи здійснено кількісну оцінку економічних ризиків аграрних підприємств Житомирської області, в ході якої з'ясовано основні загрози для діяльності суб'єктів господарювання регіону (ринковий, фінансовий, структурний, операційний, природний, адміністративний ризики). Одержані експертні оцінки стали базисом для розробки та складання карти чинників і зон економічних ризиків типового корпоративного підприємства регіону. Запропоновану методику перевірено на прикладі корпорації «Житомирсадвинпром».

Обґрунтовано, що критерієм ефективної діяльності суб'єкта господарювання в умовах ринку є прибуток, від якого безпосередньо залежить стійкість до ризиків. З метою оцінки ступеня впливу на результативну ознаку (чистий прибуток) резервів виробництва (земля, праця, капітал) проведено багатфакторний кореляційно-регресійний аналіз діяльності 30 аграрних підприємств акціонерної форми у 2008 році, за результатами якого зв'язок між досліджуваними факторами має такий вигляд:

$$\hat{y}_x = -87,0910 + 0,6889x_1 + 31,0730x_2 + 0,0024x_3 + 0,0167x_4,$$
де $\hat{y}_x$ — розрахункове значення чистого прибутку за рік, тис. грн; x_1 — кількість працівників, осіб; x_2 — площа землі, га; x_3 — необоротні активи, тис. грн; x_4 — оборотні активи, тис. грн.

Розкладання загального обсягу варіації корпоративних підприємств на варіації за рахунок кожного включеного в рівняння регресії фактора означає, що з 31,1% загального коливання прибутковості підприємств 12,14% пояснюється варіацією обсягу оборотних активів, 8,81% — розмірами земельних ділянок, 8,7% — наявними трудовими ресурсами та 1,4% — величиною необоротних активів. Найвпливовішим чинником коливань (ризик), як показали розрахунки, виявились оборотні активи підприємства. Проведеним аналізом ступеня впливу резервів виробництва на ефективність діяльності суб'єкта господарювання в аграрній сфері доведено, що стійкість корпоративного підприємства до економічних ризиків лише частково може бути забезпечена внутрішнім управлінням і майже на 70% залежить від зовнішніх чинників.

Дослідження спектру програм державних і місцевих органів влади України дозволило зробити висновки, що управління економічними ризиками має безсистемний характер. Урядові програми спрямовані переважно на подолання негативного впливу виробничих, ринкових, адміністративних та інноваційних ризиків. Заходи щодо нейтралізації інших видів економічного ризику ігноруються або здійснюються опосередковано. Мікрорівень управління економічними ризиками в корпоративних підприємствах аграрної сфери регіону характеризується неупорядкованістю дій, відсутністю свідомого сприйняття і розуміння проблем ризику, а також стратегії ризик-менеджменту.

Розгляд питань організації процесу управління ризиками показав, що корпоративні структури користуються стандартним набором інструментів управління економічними ризиками, найраціональнішими з яких визнано страхування, диверсифікацію, уникнення ризикованих ситуацій та систему моніторингу і контролю (рис. 3).

Авторами розроблено алгоритм процесу управління економічними ризиками, особливістю якого є управління економічними ризиками корпоративних підприємств в агробізнесі одночасно на інституційному та функціональному рівнях. На інституційному рівні вдосконалення механізму управління ризиками базується на реформуванні аграрного сектору, розвитку фондового ринку, вдосконаленні законодавства. На функціональному рівні розвиток концепції відповідно ґрунтується на побудові системи ризик-менеджменту на підприємстві, створенні групи ризик-менеджменту та впровадженні векторів ризик-менеджменту.

Зроблено акцент на необхідності створення правової основи для розвитку ризик-менеджменту в Україні, яка може стати надійним підґрунтям формування інноваційної мережі незалежних центрів,

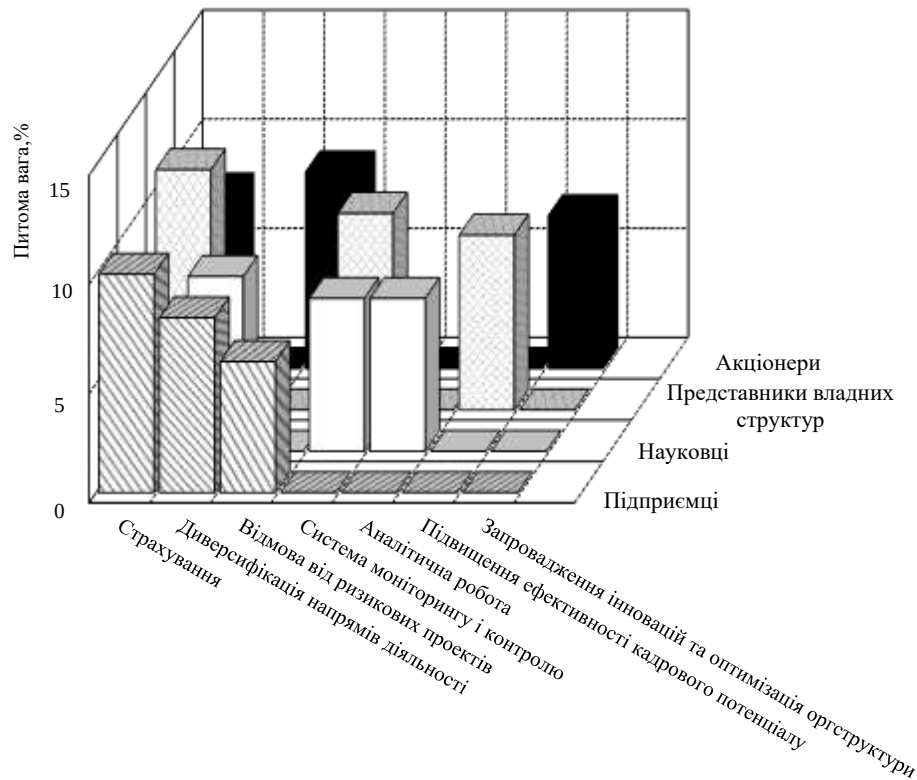

Рис. 3. Ранжування респондентами інструментів управління економічними ризиками підприємств аграрної сфери

основними функціями яких повинні стати: підготовка інформаційної бази даних щодо проблем ризику; активний моніторинг бізнес-ситуації у регіонах; надання консультацій з питань управління ризиками підприємств; здійснення аудиту ризиків за

клієнтськими замовленнями; створення санаційних фінансових фондів; наукова та освітня діяльність; розробка алгоритмів екстрених дій у кризових ситуаціях; підтримання зв'язків між суб'єктами господарювання та державними органами управління (рис. 4).

Рис. 4. Організаційна структура регіонального координаційного центру управління ризиками

В роботі запропоновано шлях вирішення проблеми забезпечення стійкості суб'єкта господарювання до економічних ризиків, який передбачає моделювання процесів стабілізації (зменшення коливань) прибутку на підприємстві та будується на досягненні нижньої межі стабільності функціонування підприємства за допомогою оптимізації власної галузевої структури.

Економіко-математична модель досягнення критерію максимізації результату діяльності підприємства має вигляд:

$$\max f = \sum_{j=1}^n c_j x_j$$

за умови обмежень:

$$\sum_{j=1}^n a_{ij} x_j \{ \leq, =, \geq \} b_i \quad (i = \overline{1, m}) ; x_j \geq 0 \quad (j = \overline{1, n}),$$

де c_j — прибуток від реалізації одиниці j -го виду

продукції; $\sum_{j=1}^n c_j x_j$ — загальний прибуток.

Апробація такої математичної моделі в ЗАТ «Агропромислова акціонерна корпорація» довела, що рівень рентабельності виробництва підприємства за умови оптимізації може досягнути 47,4 % порівняно з фактичним від'ємним рівнем рентабельності підприємства (– 13,2 %).

Значення фінансових показників у здійсненні оцінки ризикованості стану суб'єкта господарювання підтверджується фактом домінування оборотних активів серед внутрішніх чинників ризику підприємства, який встановлено кореляційно-регресійним аналізом.

Одним із найважливіших напрямів розвитку ризик-менеджменту економіки в контексті досяг-

нення синергетичного ефекту від об'єднання підприємств корпоративного сектора та створення універсальних процедур управління ризиками є їх економічна інтеграція. Результати проведеного SWOT-

аналізу свідчать про широкий спектр можливостей інтегрованих корпоративних структур в аграрній сфері (табл. 1).

Таблиця 1. Матриця SWOT-аналізу функціонування корпоративних підприємств

		Зовнішнє середовище	
		Можливості	Загрози
Внутрішнє середовище	Сильні сторони	<i>Поле СіМ: стратегії підтримки та розвитку сильних сторін в напрямку реалізації шансів зовнішнього оточення</i> - Використання значної концентрації ресурсів для отримання ефекту масштабу (економії, зумовленої збільшенням обсягів виробництва). - Спрямовання коштів, одержаних від економії трансакційних витрат для розвитку великомасштабної переробки і власної торгівельної мережі.	<i>Поле СіЗ: стратегії використання сильних сторін з метою пом'якшення (усунення) загроз</i> - Диверсифікація бізнесу (організація виробництва з метою розподілу ризику). - Використання позитивного іміджу впливу на здійснення аграрних перетворень та подальшому сільськогосподарського виробництва для подолання соціальної напруженості на селі.
	Слабкі сторони	<i>Поле СлМ: стратегії подолання слабкостей за рахунок можливостей, які надає зовнішнє середовище</i> - Використання інвестицій для вирішення проблем розвитку сировинних зон, раціонального розміщення виробництва. - Спроба знизити вплив проблеми законодавчого регулювання та недорозвиненості фондового ринку за рахунок ресурсів, одержаних від отримання податкових пільг. - Подолання проблем стабільності виробничих колективів за рахунок можливості здійснювати єдину наукову, технологічну і фінансову політику	<i>Поле СлЗ: стратегії подолання загроз та усунення слабкостей</i> - Зосередження на недопущенні розвитку монополізму на ринку оренди землі та кризи управління внаслідок порушення координації діяльності підрозділів. - Заходи, спрямовані на підтримку соціальної сфери села та захист природного середовища.

В аграрному секторі економіки синергетичний ефект має декілька форм проявів, серед яких операційні, фінансові, інвестиційні синергії, синергії виробництва, управління та збуту, ефекти масштабу, конгломерату, інтеграції та комплексних переваг.

В ході дослідження, з метою обґрунтування доцільності інтеграції корпоративних підприємств аграрної сфери, формалізовано умови виникнення синергетичного ефекту:

$$\Delta = F\left(\sum_{i=1}^n (\tilde{O}_i)\right) - \sum_{i=1}^n F(\tilde{O}_i) - \Psi\left(\sum_{i=1}^n (\tilde{O}_i)\right) - F\left(\sum_{i=1}^n (\tilde{O}_i)\right) + R,$$

де Δ — синергетичний ефект інтеграції; X_i — належні i -му гіпотетичному учаснику інтегрованої корпоративної структури ресурси певного виду; $F(X_i)$ — корисний ефект i -го потенційного учасника корпоративних відносин від одноосібного використання належних йому ресурсів; $F\left(\sum_{i=1}^n (\tilde{O}_i)\right)$ — спіль-

ний корисний ефект усіх потенційних учасників корпоративних відносин від вступу до інтегрованої корпоративної структури шляхом інвестування у спільну діяльність власних ресурсів; $\Psi(X_i)$ — обсяг втрат i -го учасника інтеграційного об'єднання внаслідок добровільної відмови від частки прав на ресурси; $\Psi\left(\sum_{i=1}^n (\tilde{O}_i)\right)$ — спільний від'ємний ефект усіх

потенційних учасників корпоративних відносин внаслідок добровільної відмови від частки прав на ресурси; $F(X_i)$ — можливі втрати (упущені вигоди на непродуктивні витрати) i -го учасника корпоративних відносин, що будуть виникати під час корпоративного співробітництва; $F\left(\sum_{i=1}^n (\tilde{O}_i)\right)$ — сукупні

втрати учасників процесу інтеграції при здійсненні корпоративного співробітництва; n — кількість учасників корпоративних відносин — власників ресурсів; R — фактор ризику, який може позитивно або негативно вплинути на процес інтеграції.

Модель ґрунтується на припущенні, що спільний корисний ефект усіх потенційних учасників корпоративних відносин від вступу до інтегрованої корпоративної структури перевищує корисний ефект кожного окремого учасника при відмові від інтеграції.

Для обґрунтування доцільності інтеграції корпоративних підприємств в аграрній сфері обчислено потенційний синергетичний ефект від економії витрат ВАТ «Корнинський цукровий завод», ВАТ «Цукровий завод ім. Цюрупі» та ВАТ «Червоноський цукровик». За результатами досліджень, ефект від можливого об'єднання капіталів вказаних підприємств призводить до економії адміністративних витрат до 16,88%, що свідчить про переваги створення інтеграційних об'єднань.

Висновки. В ході проведених досліджень теоретично обґрунтовано, що однією з основних причин сучасного кризового стану аграрного сектора країни є ігнорування впливу економічних ризиків на результати діяльності підприємств. Встановлено, що основними факторами ризикованості аграрного бізнесу є: сезонність виробництва; залежність від погодних та кліматичних умов; тривалий період обігу капіталу; складність зміни асортименту продукції та технологій; жорстка обмеженість технологічного процесу в часових рамках; залежність від біологічних чинників; висока капіталосмність.

Встановлено, що корпоративні структури в аграрній сфері володіють недоступним для інших учасників економічних відносин спектром переваг,

зокрема економією на масштабах придбання засобів виробництва; можливістю сільськогосподарської продукції виступати заставою для несільськогосподарської діяльності і навпаки; підвищенням оперативності і маневреності використання виробничих, кадрових і фінансових ресурсів; спрощенням і раціоналізацією процесу узгодження інтересів учасників об'єднання; зниженням ризику від погодних умов завдяки просторовій диверсифікації виробництва; розширенням можливості комбінування виробництва та видів діяльності та згладжуванням сезонності використання матеріальних ресурсів і робочої сили. Доведено домінуючий вплив корпоративної форми агробізнесу на економіку та наявність специфічних методів управління економічними ризиками в корпоративних підприємствах аграрної сфери.

Аргументовано, що управління економічними ризиками є складною, динамічною, різноспрямованою, відкритою та інтегрованою до загального механізму управління підприємством системою. Визначено ризик-менеджмент як процес прийняття стратегічних рішень, спрямований на забезпечення оптимального співвідношення прибутку та витрат суб'єкта господарювання, що розкриває зміст управління економічними ризиками з позиції забезпечення системи заходів не лише для нейтралізації негативних наслідків проблемних ситуацій, але й для запобігання їх виникненню.

Доведено наявність проблем в ідентифікації,

оцінюванні та управлінні економічними ризиками корпоративних підприємств аграрної сфери, серед яких безсистемний характер управління на рівні держави (спрямованість урядових програм переважно на подолання негативного впливу адміністративних і виробничих ризиків та ігнорування заходів щодо нейтралізації інших видів економічних ризиків), а також відсутність свідомого сприйняття проблем ризику і стратегії ризик-менеджменту на рівні суб'єктів господарювання (неузгодженість дій органів правління та використання стандартного набору інструментів управління ризиками).

Обґрунтовано, що вирішення наукової проблеми управління економічними ризиками корпоративних підприємств аграрної сфери в ситуації невизначеності досягається шляхом визначення інституційних умов здійснення ризик-менеджменту поряд з розробкою алгоритму прямого впливу підприємства на ризики. Удосконалення ризик-менеджменту на інституційному рівні відбуватиметься за рахунок законодавчих змін та комплексу реформ в аграрній сфері та корпоративному середовищі. Підвищення результативності управління ризиками на функціональному рівні досягатиметься за рахунок ефекту від побудови відповідної системи ризик-менеджменту, впровадження інструментарію ризик-менеджменту, створення групи ризик-менеджменту та розподілу відповідальності органів правління корпорації за прийняття рішень стосовно економічних ризиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар Ю. А., Єрошкін К. А. Теоретичні аспекти управління фінансовою діяльністю підприємства. *Причорноморські наукові студії*. 2020. Вип. 55. С. 83–87. <https://doi.org/10.32843/bses.55-13>
2. Bondar Iu., Starynets O., Neskhodovsky I., Kaptalan S. Features of the state regulatory policy on bioresource management in the agricultural sector of tourism. *Philosophy, economics and law review*. 2022. Vol. 2, Iss. 2. P. 110–119 <https://doi.org/10.31733/2786-491X-2022-2-110-119>
3. Banar O. V., Starynets O. H., Kozlovitseva V. A., Bondar Iu. A. Assessment of factors for forming the financial potential of agricultural production of the national economy. *Intellectualization of logistics and Supply Chain Management*. 2022. No. 15. P. 56–65. <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-15-5>
4. Гедз М. Й., Гуцалюк О. М., Остапенко О. В., Малишко С. О. Фінансовий облік криптоактивів в Україні: сучасний стан, тенденції та перспективи. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. № 3 (81). С. 45–53. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3\(81\)-45-53](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3(81)-45-53)
5. Гуцалюк О. М., Шайновський Р. Р. Вибір систем інформаційно-аналітичного забезпечення в діяльності підприємств корпоративного IT-кластеру. *Вісник економічної науки України*. 2025. № 2 (49). С. 152–165. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2\(49\).152-165](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2(49).152-165)
6. Hutsaliuk O., Levchenko A., Panchyshyn A., Abliazov D., Buhaieva M., Pantelieieva I., Chen M. Leveraging Information Systems, Applications, and Technologies for Energy-Efficient, Resource-Saving Sustainable Innovation and Strategic Development in The Hospitality Industry: Interactions Between Corporate Law and Public Administration. *International Journal of Basic and Applied Sciences*. 2025. Vol. 14, Iss. SI–1. P. 139–146. <https://doi.org/10.14419/a3j94v26>
7. Hutsaliuk O. Social responsibility of corporate companies in the system of cross-border entrepreneurial relations. *Profound structural transformations of socio-economic and ecological systems based on resilience, sustainable and inclusive development: scientific monograph*. Plovdiv: HSSE Publishing Complex, 2025. P. 588–599. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15710011>
8. Kolodynskyi S., Hutsaliuk O., Kramskyi S., Zakharchenko O. Internet Marketing and Structural Changes e-Commerce in Ukraine. *Economic Herald of the Donbas*. 2022. No. 4 (70). P. 38–44. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4\(70\)-38-44](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4(70)-38-44)
9. Kolodynskyi S. B., Hutsaliuk O. M., Kramskyi S. O. Management of inter-firm cooperative relations for the exchange of innovations by enterprises of Ukraine. *Intellectualization of logistics and Supply Chain Management*. 2022. Vol. 15. P. 46–55. <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-15-4>
10. Чмута І. М., Гайналії А. О. Розроблення та впровадження ризик-орієнтованої системи управління фінансами. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 6. С. 60–66. <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-6-12>

Надійшла до редакції 12.06.2026

Прийнята до друку 28.07.2026

Опублікована 29.09.2026

REFERENCES

1. Bondar, Iu. A., & Yeroshkin, K. A. (2020). Theoretical aspects of managing the financial activities of an enterprise. *Black Sea Scientific Studios*, 55, 83–87. <https://doi.org/10.32843/bses.55-13> [in Ukrainian].

2. Bondar, Iu., Starynets, O., Neskhodovskyi, I., & Kaptalan, S. (2022). Features of the state regulatory policy on bioresource management in the agricultural sector of tourism. *Philosophy, economics and law review*, 2(2), 110–119 <https://doi.org/10.31733/2786-491X-2022-2-110-119> [in Ukrainian].
3. Banar, O. V., Starynets, O. H., Kozlovtsseva, V. A., & Bondar, Iu. A. (2022). Assessment of factors for forming the financial potential of agricultural production of the national economy. *Intellectualization of logistics and Supply Chain Management*, 15, 56–65 <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-15-5> [in Ukrainian].
4. Gedz, M. Y., Hutsaliuk, O. M., Ostapenko, O. V., & Malyshko, S. O. (2025). Financial accounting of crypto assets in Ukraine: current state, trends and prospects. *Economic Bulletin of Donbas*, 3(81), 45–53. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3\(81\)-45-53](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3(81)-45-53) [in Ukrainian].
5. Hutsaliuk, O. M., & Shainovsky, R. R. (2025). Selection of information and analytical support systems in the activities of enterprises of the corporate IT cluster. *Bulletin of Economic Science of Ukraine*, 2(49), 152–165. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2\(49\).152-165](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.2(49).152-165) [in Ukrainian].
6. Hutsaliuk, O., Levchenko, A., Panchyshyn, A., Abliazov, D., Buhaieva, M., Pantielieieva, I., & Chen, M. (2025). Leveraging Information Systems, Applications, and Technologies for Energy-Efficient, Resource-Saving Sustainable Innovation and Strategic Development in The Hospitality Industry: Interactions Between Corporate Law and Public Administration. *International Journal of Basic and Applied Sciences*, 14(SI–1), 139–146. <https://doi.org/10.14419/a3j94v26> [in Ukrainian].
7. Hutsaliuk, O. (2025). Social responsibility of corporate companies in the system of cross-border entrepreneurial relations. *Profound structural transformations of socio-economic and ecological systems based on resilience, sustainable and inclusive development* [scientific monograph] (pp. 588–599). Plovdiv: HSSE Publishing Complex. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15710011> [in Ukrainian].
8. Kolodynskyi, S., Hutsaliuk, O., Kramskyi, S., & Zakharchenko, O. (2022). Internet Marketing and Structural Changes e-Commerce in Ukraine. *Economic Herald of the Donbas*, 4(70), 38–44. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4\(70\)-38-44](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4(70)-38-44) [in Ukrainian].
9. Kolodinskyi, S. B., Hutsaliuk, O. M., & Kramskyi, S. O. (2022). Management of inter-firm cooperative relations for the exchange of innovations by enterprises of Ukraine. *Intellectualization of logistics and Supply Chain Management*, 15, 46–55. <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-15-4> [in Ukrainian].
10. Chmutova, I. M., & Gaynalii, A. O. (2024). Development and implementation of a risk-oriented financial management system. *Current problems of innovative economics and law*, 6, 60–66. <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-6-12> [in Ukrainian].

Received: 12.06.2026

Accepted: 28.07.2026

Published: 29.09.2026

Крамар Б. Б., Бурлака В. В., Безуглий О. М. Економічна безпека та ризики сільськогосподарських підприємств на засадах цифрових технологій

У роботі розглянуто сучасні проблеми теорії ризику та невизначеності; досліджено особливості процесу управління економічними ризиками в аграрному бізнесі; проаналізовано специфічні особливості корпоративної форми господарювання в аграрній сфері. Проведено оцінку економічних ризиків корпоративних підприємств та виконано аналіз ефективності сучасних механізмів нейтралізації наслідків впливу ризиків.

Представлено авторську методіку впровадження систем ризик-менеджменту в корпоративних аграрних підприємствах; розроблено пропозиції формування перспективної інноваційної мережі незалежних координаційно-консультаційних центрів ризику; запропоновано математичну модель управління економічними ризиками корпоративного підприємства аграрної сфери на основі максимізації результату діяльності. Сформульовано умови виникнення синергетичного ефекту від інтеграції корпоративних аграрних підприємств.

Ключові слова: економічні ризики, ризик-менеджмент, агробізнес-сектор, корпоративні підприємства аграрної сфери, цифрові технології, кризовий стан.

Kramar B., Burlaka V., Bezugly O. Economic security and risks of agricultural enterprises based on digital technologies

The present-day problems related to the theory of risk and uncertainty are highlighted in the thesis. The peculiarities of the process of managing economic risks in agribusiness are investigated. The specific features of the corporate form of economic management in the agrarian sphere are analyzed. The assessment of economic risks of corporate enterprises and the analysis of the efficiency of up-to-date mechanisms of neutralizing the effects of risks are made.

The author's technique of introducing the risk-management system into corporate agrarian enterprises is presented. The proposals aimed at forming up a promising innovative network of independent coordination and advisory centers of risk are submitted. The mathematical model for managing economic risks of corporate enterprises of the agrarian sphere based on the maximizing the results of their activities is suggested. The conditions for the synergetic effect from corporate agrarian enterprise integration are formulated.

Keywords: economic risks, risk-management, agribusiness, corporate enterprises of the agrarian sphere, digital technologies, state of crisis.